

Archeologisch onderzoek
Kasteel Rozelaar (Lochristi)

Colofon

Ruben Willaert bvba

Auteur: Tom Boncquet & Annelies De Roek

Foto's en tekeningen: Ruben Willaert bvba

In opdracht van: Graphius Group

D/2016/12.814/8

© Ruben Willaert bvba, Brugge, 2016

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUD

Inhoud.....	3
1. Inleiding	5
1.1. Kader	5
1.2. Onderzoeksopzet en uitgangspunten	6
1.3. Ruimtelijke situering	7
1.3.1. Algemeen	7
1.3.2. Fysische geografie	7
1.4. Archeologische verwachting	9
1.4.1. Historische achtergrond.....	9
1.4.2. Archeologisch onderzoek.....	9
2. Methode	10
3. Resultaten	13
3.1. Bodemopbouw.....	13
3.2. Sleuf 1.....	16
3.2.1. Vlak 1.....	18
3.2.2. Vlak 2.....	23
3.3. De noordelijke toegangsbrug	24
4. Conclusies	27
5. Bibliografie	29
6. Bijlagen	30

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	
Provincie:	Oost-Vlaanderen
Gemeente:	Lochristi
Kadastrale gegevens:	Afdeling 1, Sectie C, 514E, 519D, 518C, 513D
Projectcode:	LORO-16
Vindplaatsnaam:	Kasteel Rozelaar
Coördinaten projectgebied:	NW: 112313; 197541 NO: 112555; 197559 ZO: 112618; 197455 ZW: 112429; 197339
Opp. Projectgebied:	3,87ha
Opp. Onderzocht gebied:	187,46m ²
Opdrachtgever:	Graphius Group
Projectverantwoordelijke:	Tom Boncquet
(vergunninghouder):	Ruben Willaert bvba T: 050/36 28 20 E: info@rubenwillaert.be
Bevoegde overheid:	Agentschap Onroerend Erfgoed Virginie Lovelinggebouw Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 91 9000 Gent T: 09 276 24 40 E: stani.vandecatsye@rwo.vlaanderen.be
Nr. opgravingsvergunning:	2016/101
Nr. vergunning metaaldetectie:	2016/101(2)
Uitvoering van het veldwerk:	11/04/2016 – 20/04/2016
Beheer en plaats documentatie:	Graphius Group, Eekhoutdriesstraat 67, 9041 Gent
Beheer en plaats van stalen en vondsten:	Graphius Group, Eekhoutdriesstraat 67, 9041 Gent
Omschrijving van de onderzoeksopdracht	
Bijzondere voorwaarden:	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische opgraving: Lochristi; kasteel Rozelaar
Archeologische verwachting:	Cfr. 1.4. Archeologische verwachting
Wetenschappelijke vraagstelling:	Cfr. 1.2. Onderzoeksopzet en uitgangspunten
Aanleiding tot het onderzoek:	Cfr. 1.1. Kader
Eventuele randvoorwaarden:	nvt
Eventuele raadpleging van specialisten	
Omschrijving van de inbreng van specialisten als hun advies werd ingewonnen bij substantiële staalname voor specialistisch onderzoek:	nvt
Omschrijving van de inbreng van specialisten als zij betrokken worden bij de conservatie:	nvt
Omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door personen die buiten het project stonden:	nvt

1. INLEIDING

1.1. KADER

Binnen het kader van de restauratie van het Kasteel Rozelaar in Lochristi wordt een drainagesysteem aangelegd rondom het kasteel. Dit om de waterproblematiek in de kelders te laten afnemen. Daarnaast wordt eveneens een structurele renovatie van de noordelijke toegangsbrug gepland. Aangezien deze geplande ingrepen archeologisch erfgoed konden aantasten, werd een archeologische opgraving geadviseerd door het agentschap Onroerend Erfgoed.

Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd door Ruben Willaert bvba en vond plaats van 11 tot 13 april en op 20 april 2016. Het veldteam bestond uit Tom Boncquet (projectverantwoordelijke) en Annelies De Roek (archeoloog). De veldgegevens werden opgemeten met een rTS (*robotic Total Station*). Stani Vandecatsye (agentschap Onroerend Erfgoed) stond in voor de administratieve begeleiding.

Figuur 1. Luchtfoto van de projectlocatie met aanduiding van sleuf 1 en de noordelijke toegangsbrug

1.2. ONDERZOEKSOPZET EN UITGANGSPUNTEN

De uitgangspunten voor het onderzoek werden vastgelegd in de bijzondere voorwaarden die opgenomen werden in de vergunning voor de uitvoering van een archeologische opgraving: Lochristi, Kasteel Rozelaar (2016/101).

M.b.t. de zone rond het kasteel Rozelaar:

- Welke bodemopbouw is op het terrein aanwezig? Is deze bodemopbouw over de hele zone gelijkaardig of zijn er lokale verschillen? Welke impact hebben bodemvormende factoren en/of processen (incl. recente verstoringen, ophogingen,...) gehad op de bewaringstoestand van archeologisch erfgoed?
- Welke datering en onderlinge fasering hebben de aangetroffen archeologische structuren (op basis van vondstmateriaal, oversnijdingen, vulling, materiaalgebruik, absolute dateringsmethodes). Kunnen deze vaststellingen gekoppeld worden aan het historisch kaart- en bronnenmateriaal en hoe kunnen deze geïnterpreteerd worden?
- Zijn er contexten aangetroffen die getuigen van de welstand, de activiteiten, de sociale, economische en culturele achtergrond (en eventuele evoluties) van de bewoners? Zoja welke, hoe kunnen deze geïnterpreteerd worden binnen de historische kennis m.b.t. de site?
- Zijn er contexten aanwezig met een goede organische bewaring? Welk onderzoekspotentieel hebben deze contexten in 'enge zin' ten aanzien van de reconstructie en evolutie van consumptiepatronen, levensstandaard,... van de bewoners van de site en in 'brede zin' ten aanzien van de reconstructie en evolutie van bestaanseconomie, handelscontacten en landschap,...
- Hoe verhouden de resultaten van het archeologisch onderzoek zich ten opzichte van onze huidige kennis m.b.t. het kasteel Rozelaar? Rijkt het archeologisch onderzoek nieuwe gegevens aan m.b.t. de site, zoja dewelke?
- Kunnen er op basis van de uitgevoerde registraties uitspraken gedaan worden over de bewaring en het kennispotentieel van het archeologisch bodemarchief in de onmiddellijke nabijheid van de onderzoekszone en ter hoogte van de kasteelsite?

M.b.t. de brug:

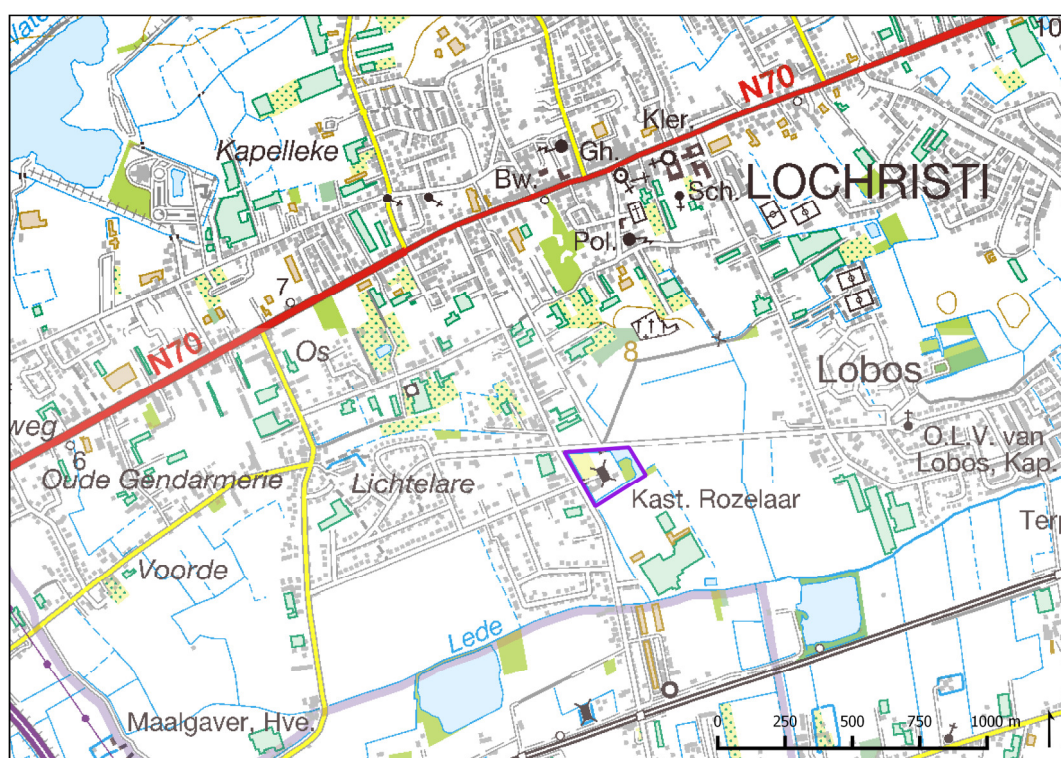
- Welke bouwfases zijn er aanwezig in het muurwerk (in vooraanzicht na het verwijderen van de bepleistering i.f.v. de werken- en in bovenaanzicht tijdens of na de uitbraak van de muurresten tot op het gewenste niveau)? Hoe kunnen deze bouwfases geïnterpreteerd worden, op basis van welke elementen (baksteenformaat, materiaalgebruik enz.). Hoe verhouden deze vaststellingen zich ten opzichte van de historische gegevens?

1.3. RUIMTELIJKE SITUERING

1.3.1. ALGEMEEN

Gemeente:	Lochristi
Toponiem:	Kasteel Rozelaar
Adres:	Kasteeldreef 31
Kadastrale omschrijving:	Afdeling 1, Sectie C, Percelen 514E, 519D, 518C, 513D

De projectlocatie 'Kasteel Rozelaar' is gelegen in Lochristi, in de provincie Oost-Vlaanderen. Het kasteel, de bijhorende gebouwen en tuin worden begrensd door de Rozelaredreef in het noorden, de Stationstraat in het westen en de Ledebeek in het zuiden¹. De terreinen bevinden zich eveneens aan het zuidelijke einde van de Kasteeldreef.

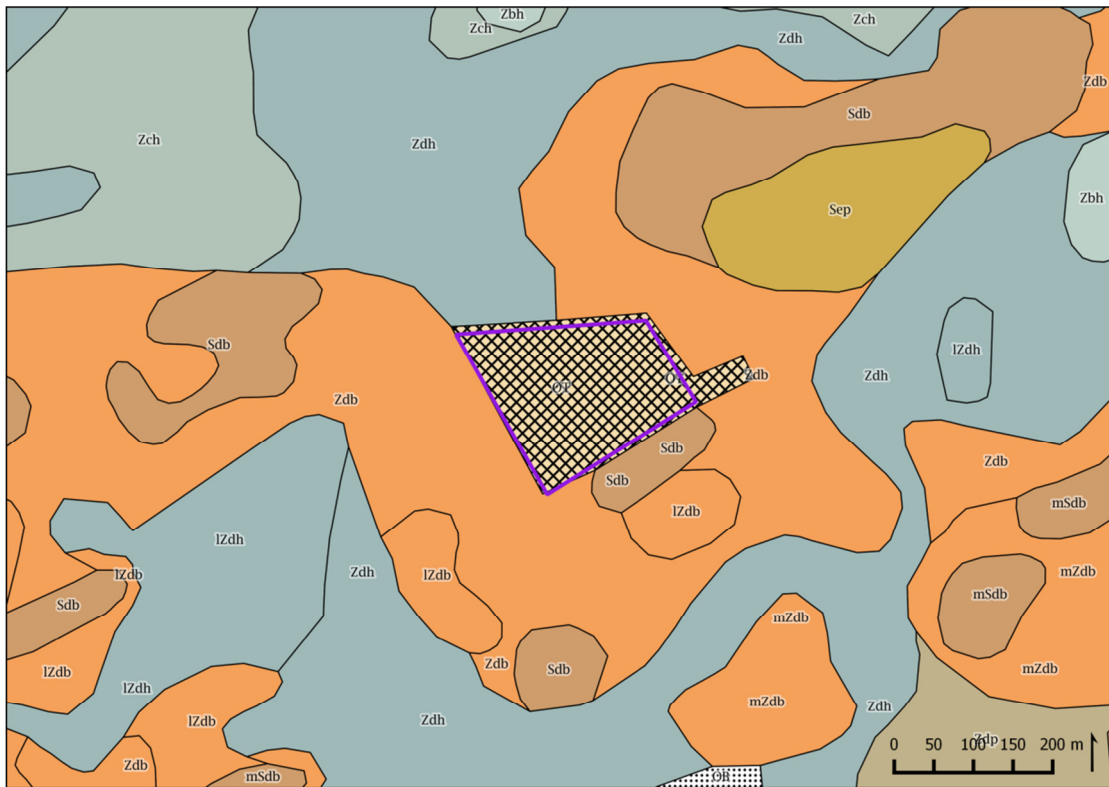

Figuur 2. Topografische kaart met aanduiding van de projectlocatie (paars)

1.3.2. FYSISCH GEORGRAFIE

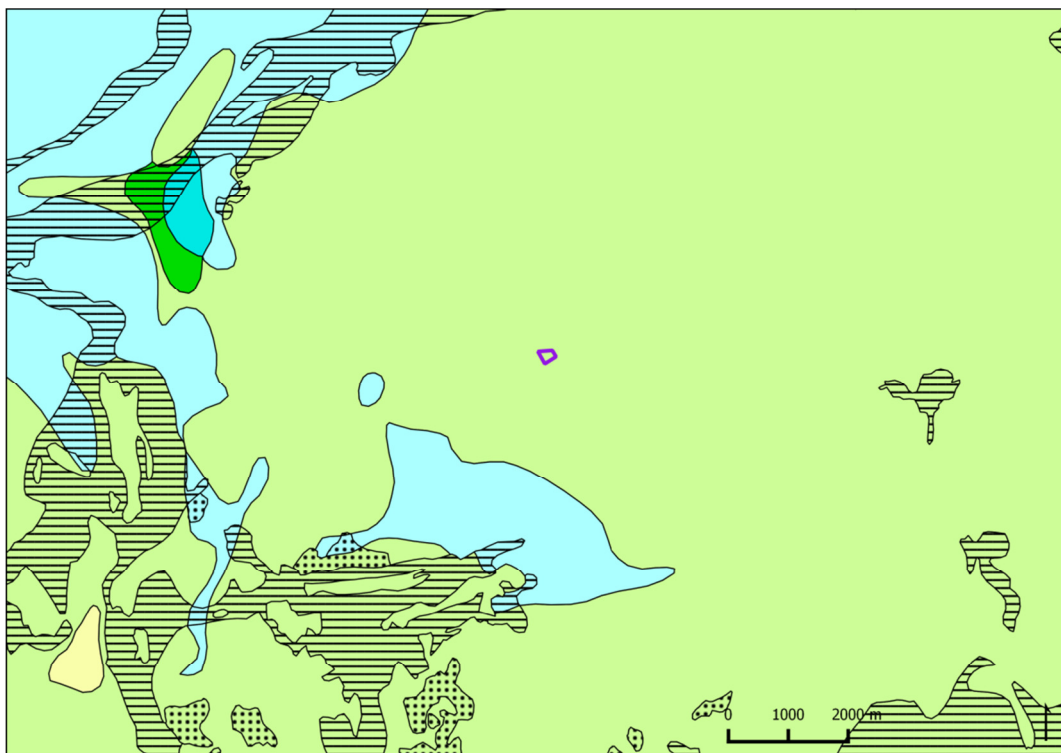
Op de bodemkaart van België wordt het projectgebied volledig omschreven als sterk vergraven gronden (OT). In de onmiddellijke nabijheid bevinden zich matig natte zandbodems met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont (Zdh). Alsook matig (lemige) zandbodems met structuur B horizont (Sdb en Zdb).

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Kasteel Rozelaar. In Inventaris Onroerend Erfgoed. Opgehaald van <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34077>

Figuur 3. Bodemkaart met aanduiding van de projectlocatie (paars)

Volgens de Quartairgeologische kaart kent het projectgebied een zogenaamd profieltype 3. Hier zijn geen Holocene en/of tardiglaciale afzettingen bovenop de pleistocene sequentie te vinden.

Figuur 4. Quartairgeologische kaart met aanduiding van de projectlocatie (paars)

1.4. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

1.4.1. HISTORISCHE ACHTERGROND

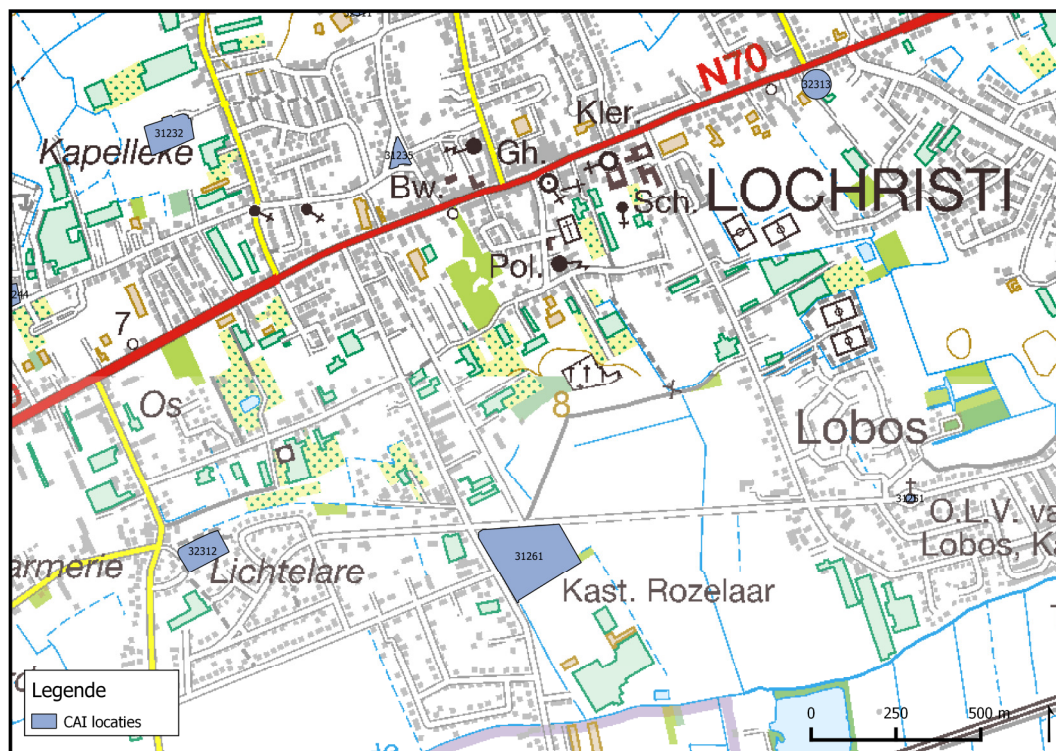
Voor de historische achtergrond van Kasteel Rozelaar wordt verwezen naar de historische nota² die werd geschreven in het kader van dit onderzoek en zoals beschreven in de bijzondere voorwaarden (Bijlage 1).

1.4.2. ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

Op het domein van Kasteel Rozelaar en/of in de onmiddellijke omgeving ervan werden in het verleden geen archeologische onderzoeken of waarnemingen gedaan. Het domein van het kasteel is in de Centraal Archeologische Inventaris opgenomen onder het **ID-nummer 31261**. Het verwijst hiermee naar het monumentaal relict dat is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Hierin wordt het neerhof van kasteel Rozelaar (DIBE nummer 34112) en Kasteel Rozelaar zelf (DIBE nummer 34077) besproken. Zowel het neerhof als het kasteel zijn beschermd (beschermingen OO001853, OO001854, OO003315; besluit nummer 2930).

In de buurt zijn verder nog opgenomen in de CAI:

- **32312: Goed te Lichtelaar**; een abdijpachthoeve van de Sint-Baafsabdij. Enkel de omwalling is bewaard
- **31235: molen**; enkel iconografisch gekend
- **32313: bronzen bijl**; losse vondst waarvan de exacte locatie niet gekend is

Figuur 5. Topografische kaart met aanduiding van de CAI-vindplaatsen

² Historische nota: Kasteel Rozelaar in Lochristi (C. Thys)

2. METHODE

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Minimumnormen en de Bijzondere Voorwaarden horend bij de opgravingsvergunning (2016/101). Het opgravingsarchief is geadministreerd onder de projectcode LORO-16.

Figuur 6. Aanduiding put 1 en de noordelijke toegangsbrug, zgn. 'put 2'

Nabij het kasteel werd het onderzoek uitgevoerd binnen de sleuf die gegraven werd parallel met de voorgevel van het gebouw. Daar zal immers een groter en breder draineringsmassief aangelegd worden. De sleuf van 3m breed werd laagsgewijs aangelegd tot op het archeologisch relevant niveau. Dit bevond zich tussen +6.63m TAW en +6.93m TAW. Lokaal werd een tweede vlak aangelegd tot ca. +6m TAW.

Na de aanleg werden alle sporen ingekrast, genummerd en gefotografeerd, waarna ze ingemeten en beschreven werden met behulp van een *robotic Total Station*. Natuurlijke bodemsporen (spoor 998) en recente sporen (spoor 999) kregen allen hetzelfde spoornummer. Muurwerk werd opgekuist en ook in detail beschreven aan de hand van analoge spoorformulieren. Vlakhoogtes van het archeologische niveau werden ingemeten met een gemiddelde onderlinge afstand van 5m.

Alle antropogene sporen werden gecontroleerd door handmatig te couperen, te fotograferen en te tekenen op schaal 1/20. Hierna konden ze eventueel opnieuw geïnterpreteerd worden. Na deze documentatie werd de resterende vulling van de sporen leeggehaald en het eventueel aangetroffen vondstmateriaal verzameld.

Langs de noordelijke zijde van de sleuf werden 4 profielkolommen (representatief voor de volledige noordwand) geregistreerd doormiddel van foto's en tekeningen op schaal 1/20. Deze werden profiel 1 A tot/met D genoemd.

Figuur 7. Sleuf 1: profiel 1, vlak 1 en 2, en coupes

Zowel de oost als westzijde van de noordelijke toegangsbrug werd onderzocht. Dit gebeurde in eerste instantie op een klein oppervlak waar de cementering verwijderd was, waardoor het niet eenvoudig was waarnemingen te doen. Een week later kon echter een tweede, beter, onderzoek gebeuren omdat alle cementering verwijderd was.

De beide zijden van de brug werden beschreven, gefotografeerd en getekend op schaal 1/50. Het fotograferen was niet gemakkelijk door de aanwezigheid van stellingen naast de brug.

3. RESULTATEN

3.1. BODEMOPBOUW

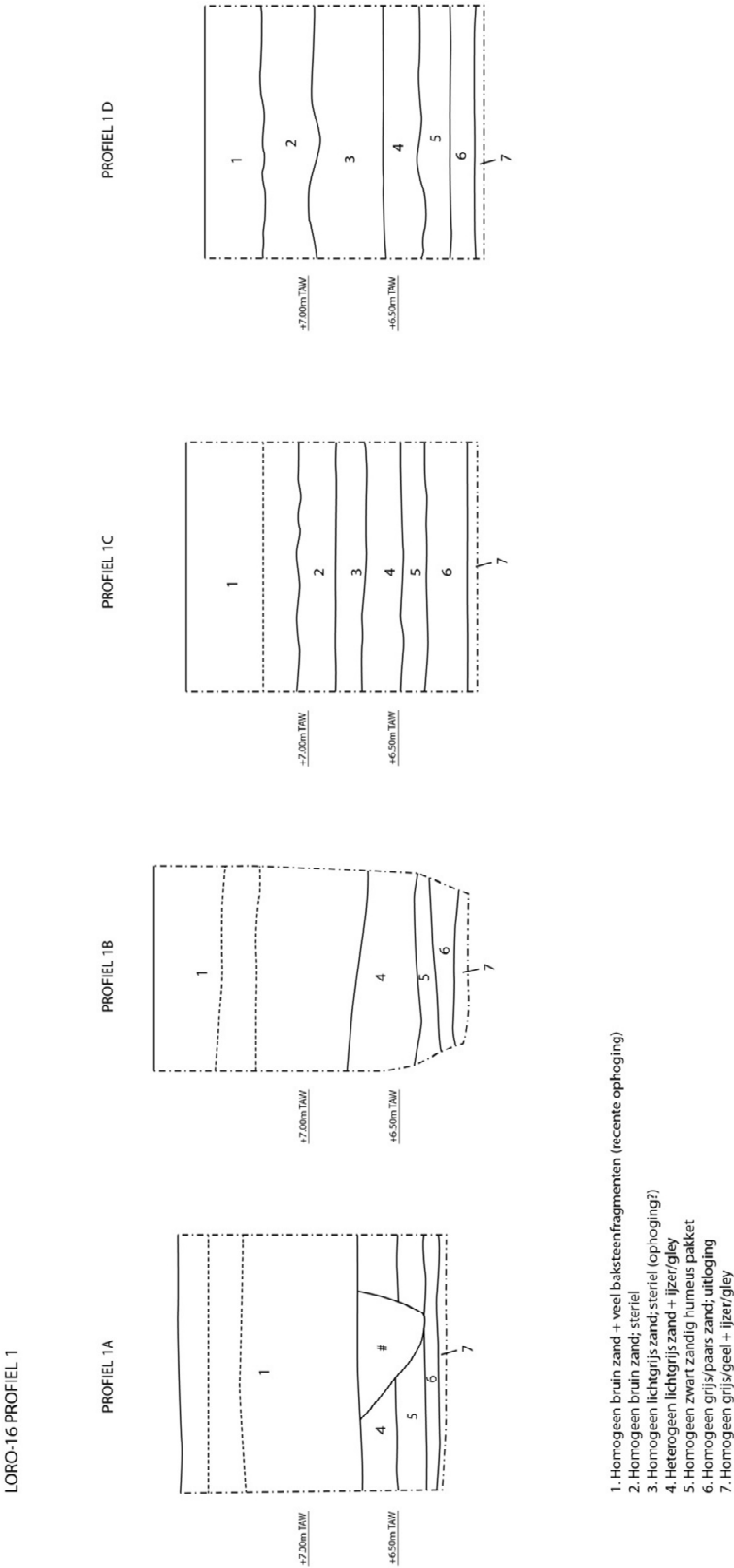
Voor de registratie van de bodemopbouw werd het noordelijke lengteprofiel van sleuf 1 onderzocht. Omdat het profiel een gelijkmatige opbouw vertoonde over de gehele lengte en hier en daar recente verstoringen de registratie bemoeilijkten, werd ervoor gekozen om 4 profielkolommen (A, B, C en D) te registreren (fig. 8 en 9).

Het bovenste pakket was duidelijk een recente ophoging waarin veel baksteenfragmenten en ander puin aangetroffen werd. Daaronder werden (vrij) steriele pakketten waargenomen die bestonden uit bruin (laag 2) en lichtgrijs (laag 3) zand. Ook deze lagen zijn vermoedelijke ophogingspakketten. Hieronder werd een lichtgrijze laag vastgesteld waar wat gleyverschijnselen te zien waren (laag 4). Het is in deze laag dat het eerste archeologische niveau werd waargenomen. Onder deze laag werd een 10 tot 20cm dik pakket (laag 5) aangetroffen dat bestond uit een homogeen zwart zandig humeus pakket. We nemen aan dat dit een getuigenis is van het moerasrijke gebied dat domein Rozelaar ooit was³. Wanneer organische resten in stilstaand water vergaan, ontstaat een humeus pakket. De ophogingslagen op dit pakket kunnen er op wijzen dat het bij de bouw van het kasteel nodig was om het nog natte gebied voldoende op te hogen, zodat bouwen mogelijk werd.

Het organische pakket ligt op een homogene grijze zandige uitlogingslaag (laag 6). Tenslotte werd een homogene grijs/gele zandige bodem (laag 7) met gleyverschijnselen waargenomen. Het tweede archeologische vlak werd verdiept tot deze laag.

---

³ Historische nota: Kasteel Rozelaar in Lochristi door C. Thys

Figuur 8. Registratie van profiel 1

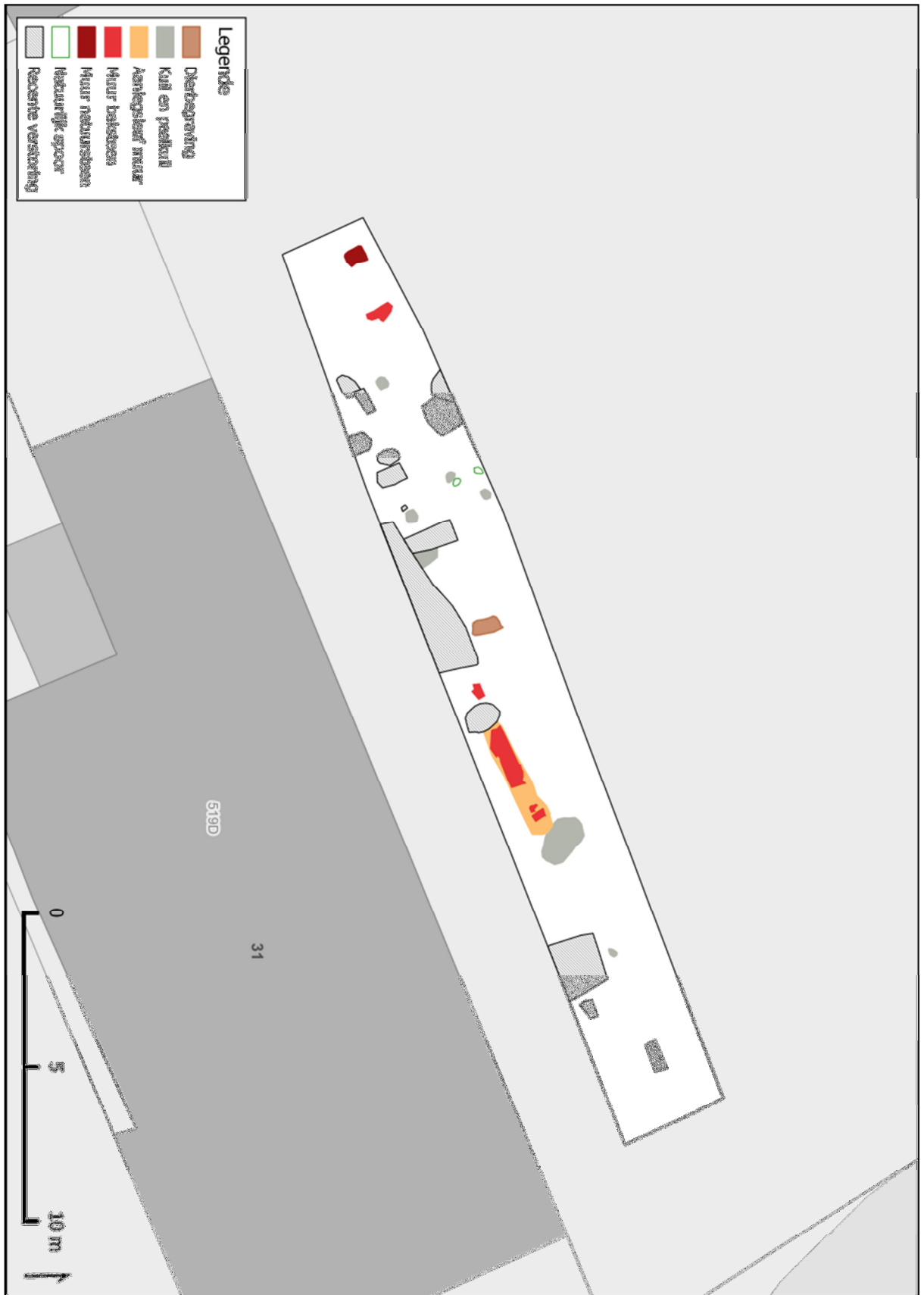

Figuur 9. Foto's van profiel 1

3.2. SLEUF 1

Figuur 10. Allesporenkaart sleuf 1

Figuur 11. Allesporenkaart sleuf 1, volgens de aard van de sporen

3.2.1. VLAK 1

Er werden tijdens het terreinwerk 31 sporen waargenomen, waarvan uiteindelijk 12 sporen als archeologisch relevant werden gevonden.

Afkorting	Beschrijving	Aantal
DIG	dierbegraaving	1
KL	kuil	4
MI	aanlegsleuf muur	1
MRB	muur baksteen	2
MRN	muur natuursteen	1
PK	paalkuil	3

Figuur 12. Overzicht vlak 1 met kuilen

Tijdens de aanleg van het archeologisch vlak werden 8 (paal)kuilen aangetroffen. Deze zijn allen postmiddeleeuws tot (sub)recent te dateren.

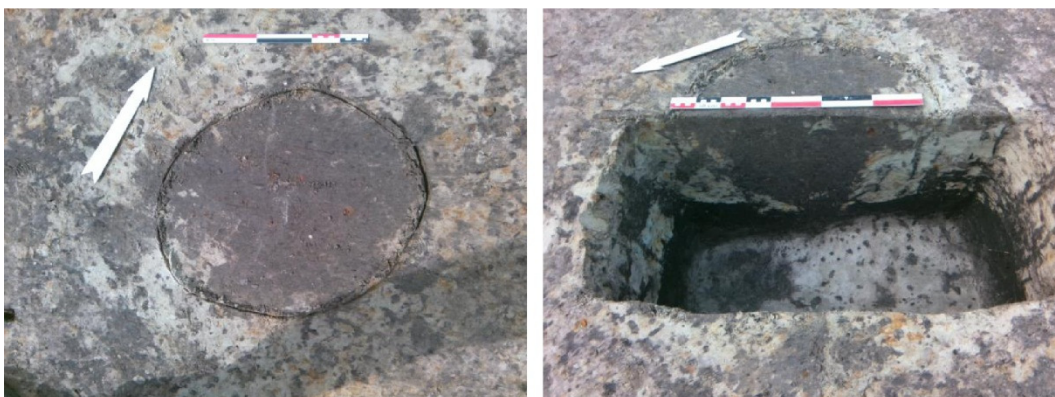
Spoor	Vorm vlak	Vorm coupe	Vulling	Inclusies	Lengte (cm)	Breedte (cm)	Diepte (cm)	Vondst
1	OVL	VLK	HOM GR	ODB	32	19,5	8	
2	OVL	ONR	HOM GRBR	BS, HK, KM	169	101	36	
5	RHK		HET BR		89	47		
6	VRK	RHK	HET BR	HK	72	56	44	
7	VRK	ONR	HOM BRGR	BS	40	45	14	
8	VRK	KOM	HOM GRBR		38	26	15	BS
10	VRK	VLK	HOM BR	ORG MAT	34	29	7	
12	OVL	KOM	HOM BRGR	HK, BS	39	35	32	

Bijna alle kuilen hebben een homogene grijze of bruine vulling en bevatten baksteenfragmentjes en houtskoolspikkels. **Spoor 1, 7, 8 en 10** zijn kleine sporen die bij het couperen ook vrij ondiep bleken (gemiddelde diepte van 11cm). Ook **spoor 12** was in grondvlak niet erg groot maar kende wel een diepte van 32cm.

Figuur 13. Spoor 8 in grondvlak (links) en na het couperen (rechts)

Figuur 14. Spoor 12 in grondvlak (links) en na het couperen (rechts)

Sporen 2 en 6 waren een groter dan de andere sporen en, met hun gemiddelde diepte van 40cm, ook heel wat dieper. **Spoor 2** oversneed net de noordoostelijke hoek van aanlegseuf spoor 4. **Spoor 6** werd oversneden door twee recente verstoringen, waardoor de kuil niet volledig kon worden geregistreerd. **Spoor 5** betrof een (vrij) recente dierlijke begraving.

Figuur 15. Spoor 2 in grondvlak (links) en na het couperen (rechts)

Daarnaast werden twee bakstenen muurrestanten waargenomen (**sporen 3 en 13**). **Spoor 3** (+6.92m TAW) bestond uit orangerode/rode baksteen en vrij harde beige kalkmortel. De bakstenen hadden een formaat van $? \times 12 \times 4,5/5$ cm. De muur was volledig opgetrokken uit recuperatiemateriaal en had een dikte van 41 cm. De muur kon over een lengte van 4,8 m gevolgd worden (mits enkele onderbrekingen). Heel lokaal waren twee baksteenlagen bewaard, maar het grootste deel van de muur was uitgebroken. Een eventuele aanzet van een muur in westelijke richting werd aangetroffen aan de noordzijde. Aan beide zijden van spoor 3 werd de aanleg sleuf (**spoor 4**) van de muur waargenomen.

Figuur 16. Bakstenen muur, spoor 3, met aanleg sleuf (spoor 4)

Spoor 13 (+6.78m TAW) bestond eveneens uit orangerode/rode baksteen van $25 \times 12 \times 5$ cm en vrij harde beige kalkmortel. Het ging hier over een heel klein muurrestant waarvan enkel de onderste laag bewaard was.

Figuur 17. Muurrestant spoor 13

Ook werd één restant van een structuur in Doornikse kalksteen gevonden (**spoor 14**, +6.96m TAW). Het ging hierbij om een quasi vierkant metselmassief van ca. 0,65x0,49m, met vrij harde beige kalkmortel en enkele baksteenfragmenten. Het natuurstenen restant was opgebouwd uit kleine fragmenten en maximum 35cm hoog bewaard.

Figuur 18. Spoor 14, restant in Doornikse kalksteen

Tot welke structuren deze muurrestanten behoren is, omwille van de beperkingen in ruimtelijk inzicht tijdens dit onderzoek, niet duidelijk. Allen liggen ze op de plaats waar zich oorspronkelijk het neerhof (Neder-Rooselaer) bevond⁴. Ze kunnen echter niet gekoppeld worden aan structuren die op iconografische of cartografische bronnen staan weergegeven.

De aangetroffen vondsten tonen eenzelfde datering als de sporen. Zo werden onder andere een fragment van een vetvanger en twee geglazuurde tegelfragmenten aangetroffen die gedateerd kunnen worden op het einde van de 16de en het begin van de 17de eeuw. Ouder materiaal werd niet aangetroffen.

---

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Kasteel Rozelaar. In Inventaris Onroerend Erfgoed. Opgehaald van <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34077>

Figuur 1 Geglazuurde tegelfragmenten uit spoor 2 vlak 1

3.2.2. VLAK 2

Figuur 19. Vlak 2

Tijdens het couperen van de kuilen werd op een dieper niveau op een zwarte laag gestoten. Ook in de profielkolommen werd deze waargenomen over de gehele lengte van de sleuf. De laag was 10 tot 20cm dik en kon worden omschreven als een homogeen zwart humeus zandig pakket. Hoe deze organische accumulatie moet geïnterpreteerd worden is niet helemaal duidelijk. Vermoedelijk heeft het te maken met de aanwezigheid van water (cfr. 3.1). Gezien de aard van dit pakket werd gekozen om deze te bemonsteren voor verder macrobotanisch onderzoek.

Plaatselijk werd dan ook een tweede vlak (fig. 7) aangelegd om eventuele sporen en/of vondsten te kunnen waarnemen. Tijdens het laagsgewijs verdiepen van het vlak tot onder dit pakket werden geen antropogene inclusies, sporen of vondsten aangetroffen.

3.3. DE NOORDELIJKE TOEGANGSBRUG

Figuur 20. Opmetingen van de toegangsbrug

Figuur 21. Overzichtsfoto van de brug

In eerste instantie werd de oostelijke zijde van de toegangsbrug onderzocht ter hoogte van de gemetselde boog. Hierbij konden minimaal 3 fasen herkend worden. Boven een boog in natuursteen bevindt zich metselwerk in kleine paarse bakstenen met formaten van 21x10x4/4,5/5cm en 18/19x8,5/9x4/4,5cm en harde beige kalkmortel (A). Daarnaast werd gebruik gemaakt van orangerode en rode bakstenen van 25x13/13,5x5,5cm, recuperatiemateriaal en vrij harde beige kalkmortel (B). Hieronder bevonden zich snelbouwbakstenen met cement (C). Er kon, op basis van deze registratie, moeilijk bepaald worden welke van deze fasen tot de oorspronkelijke brugstructuur behoren. Fase B kan, op basis van het materiaalgebruik, waarschijnlijk aanzien worden als de oudste geregistreerde fase. Niettegenstaande gaat het hier niet om het oorspronkelijke metselwerk aangezien het volledig los komt van het centrale gemetselde massief. Fase A betreft wellicht een 19de eeuwse restauratie van de brugstructuur. In de boog zijn de bakstenen van deze fase niet symmetrisch gemetseld en dus is het weinig waarschijnlijk dat deze tot de originele fase behoren. Een 20ste eeuwse reparatie aan de brug zien we vermoedelijk in fase C, die gekoppeld kan worden aan de zware betonplaat die zich onder de kasseien van het brugdek bevond.

Figuur 22. Oostelijke zijde van de toegangsbrug met aanduiding van de aangetroffen fasen

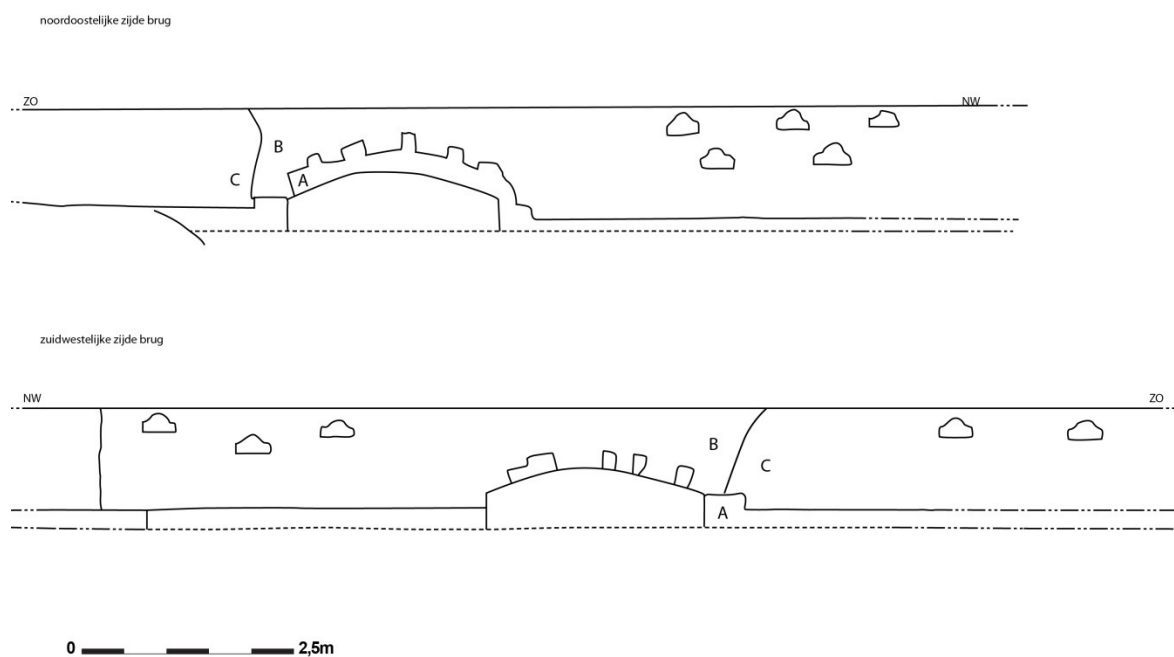
In een tweede onderzoek kon worden vastgesteld dat fasen A, B en C effectief tot een parement behoren dat voor het centrale massief geplaatst was. Het parement was bij het tweede bezoek volledig verwijderd waardoor het brugmassief zichtbaar was. In dit metselmassief, opgetrokken met recuperatiemateriaal, kon geen duidelijke fasering waargenomen worden. Wel werden zowel in de oostelijke als de westelijke zijde van de brug 5 monelen waargenomen. Deze zijn vervaardigd uit kalkzandsteen, vermoedelijk Balegemse steen. Het gaat hier om recuperatiemateriaal, waarschijnlijk van het (oorspronkelijke) kasteel. Uit historisch onderzoek⁵ is geweten dat er in 1615 herstellingswerken gebeurd zijn aan het kasteel en dat er na de brand in 1678 een heropbouw volgde tussen 1679 en 1681. De heropbouw en restauratie van het kasteel duurt echter nog jaren voort. De totale afbraak van het oorspronkelijke (water)kasteel gebeurde rond 1808 toen het eigendom was van Lacroix. Het is mogelijk dat de monelen ergens in deze periode gerecupereerd zijn en gebruikt om ook de brug opnieuw te bouwen en/of te herstellen. Verder werden ook sporen van kalei aangetroffen op het gemetseld massief van de brug. De brug moet dus ooit wel voorzien geweest zijn van een afwerkingslaag.

---

⁵ Historische nota: Kasteel Rozelaar in Lochristi door C. Thys

Figuur 23. Oostelijke zijde van de brug met aanwezigheid van monelen.

Figuur 24. Registratie van beide zijden van de brug met aanduiding fasering (abc)

4. CONCLUSIES

Naar aanleiding van de restauratie van Kasteel Rozelaar en de renovatie van de noordelijke toegangsbrug, werd een archeologisch onderzoek uitgevoerd van 11 april tot 13 april en 20 april 2016. Aangezien het onderzoek beperkt was in oppervlakte, bleven ook de waarnemingen beperkt. Desondanks konden volgende conclusies getrokken worden;

Sleuf 1 werd aangelegd parallel met de voorgevel van het gebouw. Hier werden enkele kuilen waargenomen die, samen met het gevonden aardewerk, gedateerd kunnen worden in de postmiddeleeuwen tot (sub)recente periode. Enkele aangetroffen muurrestanten in baksteen en één in natuursteen kunnen verder niet toegekend worden aan een gekende structuur. Wellicht zijn deze restanten te koppelen aan bijgebouwen of aanbouwen, die echter nergens in cartografische of iconografische bronnen worden weergegeven.

Lokaal werd een tweede vlak aangelegd, tot onder een humeus zandig pakket dat eveneens in profiel 1 werd geregistreerd. In en onder deze zwarte laag werden echter geen sporen of vondsten vastgesteld.

Bij het onderzoek op de noordelijke toegangsbrug van het kasteel werd vastgesteld dat er zich aan beiden zijden een parement voor het eigenlijke brugmassief bevond. In dit parement konden 3 fasen onderscheiden worden, waarbij het oudste zichtbare bestond uit orangerode en rode baksteen, recuperatiemateriaal en vrij harde beige kalkmortel. In het centrale gemetselde massief kon geen duidelijke fasering waargenomen worden. Wel werden in beide zijden van de brug monelen in kalkzandsteen aangetroffen. Deze zijn recuperatiemateriaal en vermoedelijk afkomstig uit het oorspronkelijke kasteel. Daarnaast werden op het brugmassief ook sporen van een afwerkingslaag gevonden. Het gaat hierbij om restanten van kalei.

5. BIBLIOGRAFIE

THYS C. 2016, Historische nota: Kasteel Rozelaar in Lochristi, Ruben Willaert bvba, onuitgegeven nota

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Kasteel Rozelaar. In Inventaris Onroerend Erfgoed. Opgehaald van <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34077>

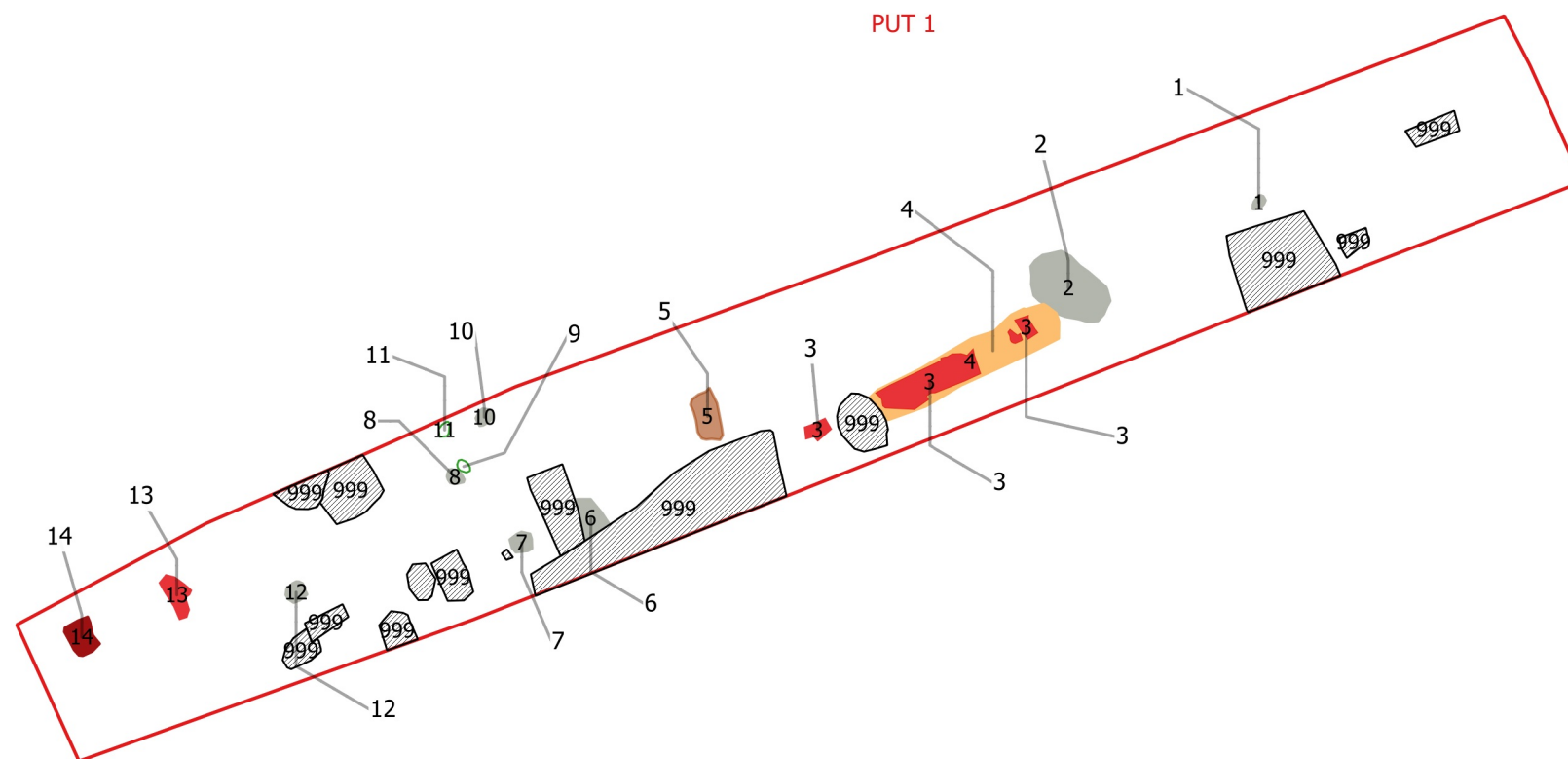
6. BIJLAGEN

Bijlage 1: Historische nota: Kasteel Rozelaar in Lochristi (C. Thys)

Bijlage 2: Sporenlijst

Bijlage 3: Vondstenlijst

Bijlage 4: Tekeningenlijst

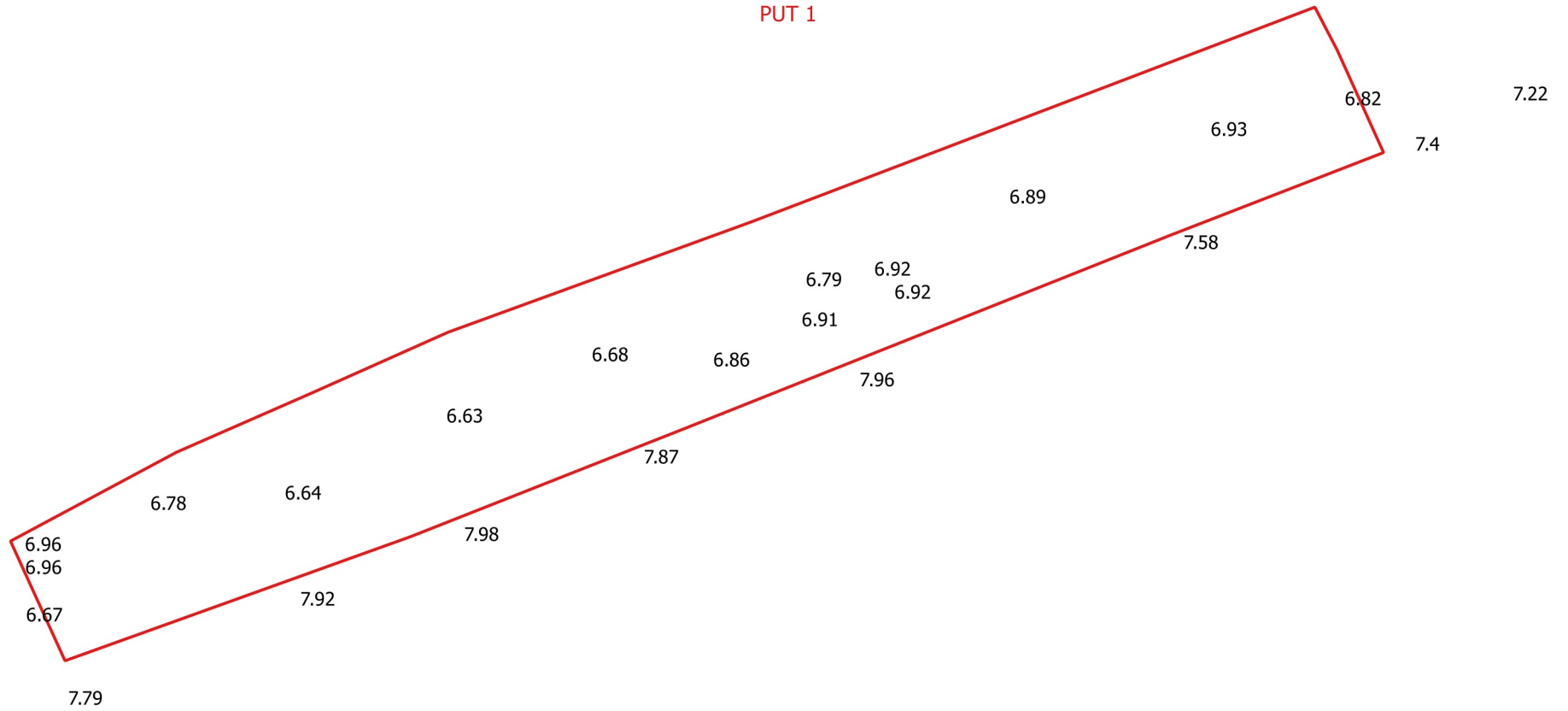

Legende

- Dierbegraaving
- Kuil en paalkuil
- Aanleg sleuf muur
- Muur baksteen
- Muur natuursteen
- Natuurlijk spoor
- Recente verstoring

PUT 1

Legende
LORO-16HMP001

LORO-16 VONDSTENLIJST

OPGR_ID	Vondstnr	Put	Vlak	Spoor	Vulling	Inhoud	Monster	Verzamel	Opmerking
LORO-16	1	1	1	4	1	KER	---	AANV	
LORO-16	2	1	1	1000	1	AW	---	AANV	
LORO-16	3	1	1	1000	1	KER	---	AANV	
LORO-16	4	1	1	8	1	BAKSTN	---	COUP	
LORO-16	5	1	1	5000	1	---	MZ	BUL	
LORO-16	6	1	1	14	1	NS	---	AANV	